

UTLEGNING OM VÆREN-I-PARIS

Av Vera Lid

Le 21 mars 2012, Paris

«I» stammer fra *innan-*, bo, *habitare*, oppholde seg; «an» betyr: jeg er vant til, fortrolig med, jeg skjønner noe ... Det værende som i-væren i denne forstand tilhører, kjennetegnet vi som det værende som jeg i hvert enkelt tilfelle selv er. Uttrykket «bin» henger sammen med «bei»; «ich bin» innebærer på sin side: jeg bor, jeg oppholder meg hos ... verden i betydningen det jeg på [en] eller annen [måte] er fortrolig med (Heidegger 2007:79).

[småprat, nytt menneske i ny by gir uttrykk for et ønske om å hilse på meg] Hei, Vera, hyggelig. [kyssing på begge kinn etter jeg har gjort et mislykka og avslørende forsøk på å prøve å hilse med høyre hånd.] [spørsmål] Filosofi. [spørsmål] Sorbonne. [oppklaringsspørsmål] Altså, jeg har en bachelor fra Norge, men turte ikke å begynne på

master. [foruten at stotring, stamming, rødming, glemte artikler og bøyning av verb hist og her allerede har avdekket min nyankommenhet, er «student midlertidig værende i Paris» min nye merkelapp.] [spørsmål] Maison de Norvège, det er på Cité Universitaire i 14. arrondissement. [oppfølgingsspørsmål] Ja, eller nei, det er ikke bare nordmenn der, men en del, selvfølgelig. [respons, positiv] Heldig? Nei, jeg vet

ikke helt jeg. Å bo der er liksom ikke helt *Paris-Paris...* [og herved avslørt og etablert som innflytter, patetisk opptatt av å leve som pariser i Paris.]

Jeg kan like så godt innrømme det først som sist. Det har dreid seg mye om å gli ubemerket inn i omgivelsene. Det har dreid seg mye om å prøve å bli tatt for å være pariser. Gå fort og bestemt mot en av utgangene fra metroen uten å tørre å snu når jeg oppdager at jeg skulle gått motsatt vei, fordi da ville jo folk skjönt at jeg aldri før hadde gått av på dette stoppet. Eventuelt stanse når jeg skjønner at jeg har gått feil, lage en oppgitt grimase, og late som at jeg gikk helt i egne tanker da jeg valgte den retningen jeg

selvfølgelig ikke skulle ta. Skjule skuffelsen over at bakeren deler baguetten i to og legger den i en pose, for det var jo meningen at jeg skulle gå med den under armen og vise at jeg har kjøpt baguette, *jeg også* – hvis ikke ville jeg jo kjøpt grovbrød. Bestille et glass vin før tolv når jeg egentlig har lyst på kaffe, for det er jo vin *man drikker*. Gjøre forelesningsnotatene på en form for millimeterpapir som svir i øynene bare du gløtter bort på det, fremfor å bruke gode gamle linjeark som ikke er å finne noe sted, for da synes det jo at jeg ikke er som *dem*. Eller følge med på studentene i auditoriet for å få med meg ansiktsuttrykk jeg kan kopiere og for å klare å le like hjertelig og spontant av vitsen foreleseren dro – som jeg ikke forstod. Nei, forresten. Jeg *har* lykkes i én ting, nemlig å skille pariser-liv fra tilværelse på fransk. Selv om det pø om pø, *peu à peu*, går bedre å forstå flyten av sammenhengende ord som strømmer fra kateteret sammenhengende i halvannen time, og selv om jeg begynner å forsone meg med at jeg har klart å velge *det* universitetet i Paris som elsker tysk idealisme, og at jeg følgelig omtrent ikke har sett noe til de franske filosofene, men derimot har lest tyskere på fransk, glemmer jeg aldri det franske, første møtet med Heidegger. Jeg var lenge fascinert over hvordan seminarlederen kunne få Heidegger til å handle mest om bokstaver («lettret»), og rødmer ennå av det øyeblikket jeg stille innså at seminarlederen leste Heidegger som vi gjør i resten av verden – det handler om væren («l'Être»).

Sånn begynte opprinnelig brevet til *Filosofisk supplement*. Til Norge, fra Paris. Jeg tenkte det var fint å snakke om fenomenet å være pariser, og hvordan man egentlig blir det, eller om man noen gang kommer til å bli det, om man *i det hele tatt* kan bli det, eller om det er noe man alltid allerede er, og i det tilfellet alltid allerede også vil være, men at det er noe man aldri kan bli. Men idet jeg tok meg i å lure på hvordan jeg ikke er pariser (eller for å være helt ærlig, så var det sikkert håpet om å komme fram til at jeg faktisk *var* pariser som drev meg. At det liksom skulle bli nødvendig å konkludere med, etter jeg hadde funnet alle kjennetegnene på å være pariser, at det til syvende og sist ikke fantes noen mulig måte å skille meg fra en pariser), ble jeg flau. Jeg sitter på Norges hus i Paris og lurer på hvorfor jeg ikke er pariser. Det er flaut av to grunner: I. Å bo på Norges hus er, som allerede nevnt, ikke den delen av parisoppholdet som til nå har gjort meg stoltest. Det

dreier seg liksom om, i alle situasjoner, å skli ubemerket inn. Samtidig er det, *a priori*, en tapt sak å skli ubemerket inn i Paris med sine hausmannbygårder, når *hjem* er den bygningen i byen som uten tvil vinner konkurransen om å ligne mest på Georg Morgensternes hus på Blindern. Så det er altså flaut å være *nordmann* på det *norske* huset og skrive hjem til *Norge*. På en eller annen måte har jeg følelsen av at det at årsak I førte til at jeg ble overveldet av flauhet, ikke trenger videre redegjørelse. Jeg går derfor videre. II. Som en følge av flauheten som kom over meg da jeg tok meg selv i å befinne meg på den mest norske plassen i Paris og skrive til Norge, hadde jeg ikke noe annet valg enn å dra hjemmefra. For dette er den andre grunnen til at jeg ble flau. Hadde jeg vært en skikkelig pariser hadde jeg aldri skrevet reisebrev hjemmefra (ok, jeg hadde aldri skrevet reisebrev til Norge i utgangspunktet, men la oss hoppe over den), men fra en kafé. En sånn gatekafé med rutete duk og kelner med alpelue, og hvor to hunder, som spiser spaghetti, plutselig kysser fordi de har begynt å spise fra hver sin ende av den samme spaghetti-trimmelen. Nei, det siste var kanskje Roma. Hadde hundene vært i Paris hadde de begynt i hver sin ende av en baguette, men blitt for mette til at snutene noen gang møttes på midten av den. Uansett, det som slo meg var bare at jeg ikke kunne sitte hjemme på Norges hus og skrive til Norge. Det var noe feil med det, noe utroverdig. Nesten som å lyve. Jeg kom fram til at det var nødvendig å utsette seg for Paris. Eller bedre: Ut-sette, for å være både bokstavelig, heideggeriansk og nerdete på én gang (eller «à la fois» for å si det på fransk og være litt patetisk liksompariser).

Så det var det som hendte. Jeg ut-satte meg, eventuelt, jeg gikk-ut-og-satte-meg, på en kafé. Le diamant. Jeg bestilte en kaffe, men kelneren ville at jeg skulle bestille en kakao. Jeg ville ikke ha kakao, jeg trengte kaffe, og det sa jeg også til ham. En mann som stod og hang i baren sa at jeg bare måtte kalle ham «monsieur president», så ville han gjøre alt som jeg ville. Jeg kalte ham aldri «monsieur president», men jeg fikk kaffe allikevel. Og da jeg satte meg ned, var jeg stolt. Jeg hadde på en eller annen måte blitt tatt for å være pariser. Litt sånn småprat i baren, en søndag ettermiddag, det er litt parisisk, er det ikke det? Men da ble jeg flau. Igjen. En tredje gang. Det gikk nemlig opp for meg hva dagene mine dreier seg om, og virkelig dreier seg *om*. Mine dager i Paris dreier seg om å prøve å finne ut av hva som er parisisk, hva pariseren gjør eller ville ha gjort, eller bedre – hva pariserens dag *dreier seg om*. Og selvfølgelig overdriver jeg nå, alle vet jo det, men det er jo sjangeren, så jeg fortsetter. Min dag dreier seg om hvordan jeg lever i Paris. Jeg lever i Paris på den måten at det for

meg dreier seg om min væren i Paris. Og det var akkurat da jeg skjønnte hvordan ting hang sammen, hvordan fire pluss fire alltid blir åtte, og hvordan det er mer avslørende enn noe annet å skrive et reisebrev hjem til Norge, hvor man harselerer over hvordan man aldri kan være pariser fordi pariserer er på den ene og den andre måten, samtidig som man innerst inne håper på og til slutt kommer til å konkludere med at man kanskje er pariser likevel: «Næ? Jeg er jo pariser jo! Så tullede av meg å gjøre narr av alle crois-santspisende parisere som er sure på banen, oppgitte i køen hos bakeren, hvordan de er sin egen klisjé med baguette under armen, når jeg til slutt finner ut at jeg har begynt å gjøre alle tingene selv? Jaja, jeg har vel bare sklidd inn, da? *Heeelt* uten å merke det, da gitt! [Fnis, fnis. Og sykt fornøyd.]» Nei, før jeg kom til den konklusjonen var det noe annet som gikk opp for meg. Og det absolutt motsatte. For – tingen er at det for meg, *i første omgang og for det meste, dreier seg i min væren om min væren-i-Paris*. Eventuelt min i-væren i Paris. Mens det for en pariser, vil jeg tro, aldri dreier seg, i hennes væren, om hennes væren-i-Paris. Derfor ble jeg flau den tredje gangen, *voilà quoi*. Gjennom min i-væren av-dekker jeg virkelig det jeg prøver å til-dekke. Idet jeg ønsker å gli inn i omgivelsene, glir jeg vel heller ut av dem, sammen med og på grunn av mitt ønske om å gå-i-ett. Min etter-streben, eventuelt ett-er-streben (eventuelt å-gå-i-ett-er-streben), hvor «streben» her forstås som «tendens» og selvfølgelig er det her snakk om en paristendens, er altså min etter-tendens, betegner den situasjonen jeg befinner meg i. Jeg tar meg selv i å inne-ha og ut-leve en herme-væren, i å etter-ape (nei, parisere er ingen aper, stryk det, jeg er og har ingen bitter-på-væren). Så lenge jeg på-driver og all den tid jeg ikke av-driver min leting etter denne væren, forstår jeg nå at jeg alltid vil være bak-evje. Smertelig for-står jeg min væren-i-Paris, og min væren-i-Paris for-står meg. Og ikke minst: Smertelig for-står jeg at min væren-i-Paris som alltid allerede, og til en hver tid for-står meg, også alltid har for-stått meg. Jeg er for-sein i å for-stå. Alltid allerede. Vir-ke-lig.

Gros bisous,
Vera

LITTERATUR

Heidegger, M. 2007, *Væren og Tid*, overs. av Lars Holm Hanssen, Pax Forlag, Oslo.

Gjennom min i-væren av-dekker jeg virkelig det jeg prøver å til-dekke. Idet jeg ønsker å gli inn i omgivelsene, glir jeg vel heller ut av dem, sammen med og på grunn av mitt ønske om å gå-i-ett.